

הבשורה על פי שי אור

כהורים אתם דוגלים בהצבת גבולות? מודדים את הכישלונות וההצלחות? חשוב לכם מאוד שהילד ישתלב במסגרות? ובכן, לפי מנחה ההורים שי אור, אתם כנראה עושים את זה לא נכון. פלא שקשה לכם ואתם סובלים? "אני רוצה לחולל מהפכה שקטה שמתחילה במשפחה"

מאת נטע אחיטוב

בומן שרובנו מחפשים הגשמה עצמית, יצירתיות, מימוש וסיפוק בקריירות שלנו, מתחת לאף שלנו מסתתר שדה אפשרויות רחב שבו אנחנו יכולים להביא לידי ביטוי את היצירתיות שלנו ואת יכולת המנהיגות שלנו (לא פחות) ובאופן כללי את עצמנו במלואנו: ההורות. הורות וחי המשפחה יכולים להביא אותנו להגשמה עצמית בדיוק כמו עבודה, כך טוען המטפל ומנחה ההורים שי אור. "ברור שלפעמים קורה ההפך, שהמשפחה היא משאבת אנרגיה ובמקום שתהיה מקור לאושר, היא מקור לסבל", הוא אומר. "הרי איכות החיים היא תוצאה של איכות היחסים בינינו לכין עצמנו, והאיכות הזו משתקפת גם באיכות היחסים עם ילדינו". הורות, לפי גישתו של אור, יכולה להיות דבר מרגש ומשמח, לאו דווקא אוסף מטלות ש"צריך" לעשות כדי להוציא בסוף הדרך ילדים מוצלחים. אבל כשאנחנו עסוקים בהצבת גבולות, וחושבים עליה במונחים של הצלחה או כישלון, אנחנו פשוט מפספסים את המהות של ההורות - וגם את כל הכיף. "קצת עצוב בעיני שההורות היא הקרב המאסף של התפתחות האנושות", אומר אור.

למה הכוונה?

"החינוך של הילדים שלנו הוא המקום שבו אנחנו משמרים הכי חזק את ההורים שלנו ושבו מרחב התנועה המחשבתית שלנו הכי קטן, והאבסורד הוא שזה התחום שהכי משפיע על האנושות, כי את מגדלת את דור העתיד. בבית שלי אני מרפא את האנושות. ועם זאת, כל כך מעט מדברים על הורות. את יודעת למה? כי גברים לא מגדלים ילדים, והשיח נשלט על ידי גברים. לא תמצאי גברים, מאלה שגדלנו על ברכי התיאוריות שלהם, זיגמונד פרויד ואחרים, שגידלו ילדים או היו מעורבים בטיפול בהם בגיל שבו התלות של הילדים מוחלטת. אם אתה לא מבין את העומק הזה, את הדינמיקה האמיתית, איך אתה יכול להגיד משהו על המין האנושי?"

השיח החדש שאור מנסה להנחיל, המבטל את הדברים ש"צריך" לעשות בהורות, כמו להציב גבולות, להוביל את הילד להשתלבות בחברה וכד', קורם לרבים - וליתר דיוק, ל-6,000 איש שרכשו את ספרו הראשון, "הורות המשך בעמוד הבא 2

המשך מהעמוד הקודם אור ובתו הקטנה סיטה

הוא התחיל ללמד מוזיקה בקבוצות והקים סדנאות של ריפוי באמצעות מוזיקה. הסדנאות צברו תאוצה והתלמידים ביקשו גם עזרה אישית, מה שעשה בהתחלה בהיסוס ואחר כך בהנאה וביטחון. "הפכתי בהדרגה מנער קורבני שמסתתר בבית מאחורי דעות מוצקות והילה אשלייתית של מוזיקאי עם פוטנציאל, לגבר שבוטח בפנימיותו ומסכים לפגוש אנשים ולתת את עצמו, את כל כולו בעולם", כפי שהוא כותב בספרו.

"רק בגיל 35, אחרי שהתחלתי להבין מה באמת ילד מבקש לקבל מהוריו, הרגשתי מוכן להיות אבא" מספר אור כשנולדה בתו הבכורה, נעם, היום בת 19 (אחרי ג'ני נולדו גם אלי, היום בת 13, וסיטה, בת 8) נתיב חייו השתנה: הוא המשיך לעבוד כמטפל, אבל הטיפולים קיבלו אט-אט דגש הורי יותר. בשנת 2000 הקימו אורית והוא, בשיתוף עם עוד חמש משפחות, בית ספר לחינוך אלטרנטיבי בעמק חפר. במשך ארבע שנים ניהל אור את בית הספר, "ילדי אדמה" שמו, שפעל ללא רישיון משרד החינוך ("האישור הגיע שבועיים אחרי שסגרנו"). כיום לומדת בתו הצעירה של אור בבית הספר "הבית העגול" שהוקם על ידי אחותו וגיסתו. כמו בית הספר שניהל אור, גם הבית העגול דוגל בהיעדר ציונים ותחרותיות וכמותו גם הוא פועל עדיין ללא רישיון: "אומרים שצריך ציונים, כי טבע האדם הוא הישגני", הוא אומר. "זה אולי טבעו של גבר בתרבות הקפיטליסטית, זה בטח לא טבעו של ילד דים שטרם תוכנתו. חושבים שאם ילד מצליח ברמה החיצונית, וזכה למשל בפרס נובל או הופך לכנר ראשי בתזמורת, אז כנראה היינו הורים טובים. אבל הסיפור כלפי חוץ הוא הפוך מהסיפור בפנים. כילדים, אנחנו מבקשים להצטיין על עצמם הקיום שלנו. ברגע שמחלקים לנו ציונים רק על מה שאנחנו מספקים, משהו בפינים מת".

אפשר לומר עליך שאתה בעצם "גורו הורים"?

אור נראה מאווכח מהשאלה. "מה את חושבת? מבטיח שאענה לך, אני לא מתחמק, אבל אחרי שתעני לי".

אני חושבת שכן. יש איזו רטוריקה של גורו סביבך, אנשים שמספרים ששינית להם את החיים.

"אבל למה זה מתחבר לך למילה 'גורו' ולא למילה 'מטפל' או 'מורה'?"

אולי בגלל השימוש שלך במונחים מהעולם הרוחני והיעדרה של תעודה רשמית על הקיר?

"בשביילי המילה 'גורו' אינה ביטוי להערכה, אלא לגנאי. קשה לי מאוד עם המילה הזו", אומר אור, שמכיר מקרוב נפגעי כתות: "עבדתי לא מעט עם אנשים שנתנו שנים מחייהם למורה רוחני או לכמאי תיאטרון או לבעלים של החברה שבה הם עובדים, או אפילו לבן זוג שתיפקד כגורו בחייהם. עזרתי להם להשתקם מאובדן האמון שלהם בעצמם ומהחורבן הרגשי שברוך בזה".

"אני לא עוסק ברוחניות, אני גם לא משתמש במילה הזו. אני לא מכיר גורו שעומד בתור לסופר עם הילדה שלו כשהיא צורחת וחושב איך להתמודד איתה. אין גורואים כאלה - ולא סתם. גם בתרבויות הכי רוחניות, כמו התרבות ההודית למשל, יש הפרדה בין העולם הרוחני לבין המשפחה. אנשים יוצאים מהבית ועוזבים את הילדים שלהם בשביל ללכת לאשרם, לעשות מדיטציה. זה לא הסיפור שלי".

אז אתה כופר ברוחניות מכל וכל?

"אני מאמין שהמהפכה השקטה, זו שאני מבקש להיות חלק ממנה ולקדם אותה, קשורה למשפחה. העולם הרוחני לא מכיר במשפחה כלל. אנשים הולכים למדיטציה ומספרים לעצמם שכשהם יירגעו שם, הם יהיו יותר רגועים עם הילדים שלהם. אבל זה בדרך כלל לא נכון, זה לא עובד, בדיוק בגלל ההפרדה הזו".

וכפי שקורה תכופות בשיחה עם אור, מגיע דימוי כדי להמחיש את כוונתו: "דמייני משפחה, שכולם יחד מנסים לשחות ביים. יש גלים, מלח, רוח, קשה לשחות. האבא מתבאס והולך ליער לבד, ואז בין העצים הוא רואה בריכה של מים מתוקים ובה המון גברים אחרים שוחים בקלות, כי אין גלים, מלח ורוח. איזה יופי, הוא חושב לעצמו. יש שם גם אדם מבוגר ומרשים, שמציע ללמד אותו לשחות. במהרה הוא הופך לוויירטואז בשחייה במים המתוקים. נלהב ומרוגש מהתוכנות שרכש, הוא חוזר לים ומרצה בהתלהבות למי שלא הלך ליער, מלמד אותו איך לשחות. על רקע התסכול והייאוש שלהם, הוא נראה כמו מישהו שמבין על מה הוא מדבר, אבל אף אחד, כולל האבא שחזר מהיער, לא מצליח לשחות ביים הסור. ער והמלווה על פי התורה שנוצרה בכריכה הצלולה שביער".

אחרי שאני מחייכת למשמע המשל, הוא מוסיף: "אני לא חושב שקשר עם אלוהות באופן כללי זה דבר רע, אבל אני באופן אישי לא רוצה לשבת שם ביער עם הגברים. המהפכה החרישית שלנו מתחוללת בתוך הים הסוער, עם ילדים חרפשיים ובלגניסטים, עם כביסות והסעות לחוגים, ועם אשה או גבר שלא בהכרח מסכימים אתנו ובטח לא מעריצים אותנו".

המשך מהעמוד הקודם א ולפני שקראתי את הספר, דמיינתי מטפל עם גישה רוחנית במשקל נוצה, כו שהגיעה יחד עם אופנת הניו אייג', אבל טעיתי - אחרי קריאת ספרו אפשר לומר כי התיאוריות של אור יסודיות ולא "רוחניות". הוא כן נעזר במונחים מעולם הניו אייג' ואפשר בהחלט להעריך שרבים ממעריציו מגיעים מהאזורים הללו, אבל יהיה זה חטא לאמת להכניס אותו לקטגוריה הזו. אגב, גם שמו, שי אור, שאפשר לחשוך בו כי נבחר מטעמים רוחניים, התברר כשמו מלידה ולא כבחירה אופנתית. משכך זה נאמר, חשוב לציין שבכל זאת קיימת מכשלה בדרכו של אור אל המיינסטרים: אין לו תעודת הסמכה של מוסד רשמי כלשהו. הוא לא פסיכולוג ומעולם לא למד טיפול במקום מוכה אור לא רואה בכך בעיה וניכר שכך גם המטורפלים הרבים המגיעים לביתו, למה שהוא מכנה "טיפול".

"ממש לא הפריע לי שאין לו תעודות", מספרת דלית (שם בדוי, לאור בקשתה לשמור על פרטיות ילדיה), בת 45, אם לשלושה ילדים, בן 17, בן 13 ובת 8, שערסקת במקצועות הטיפול. היא התחילה טיפול אצל אור לאחר שקראה את הספר שלו, שהומלץ לה על ידי כמה אנשים שונים. "התקשורת אתו היא בין שני בני אדם שווים, ולא בין מטופלת למטפל. היה לזה אפקט אדיר מבחינתך, כי זה איפה שר קרבה עמוקה. שי מסוגל להקשיב למה שנמצא מתחת לפני השטח ולגעת בנרשאים עמוקים מאוד. התפעלתי מזה שהוא לא מנסה להיות מושלם, ואם הוא טועה אז אפשר לדבר אתו על זה בפתחות".

דלית הגיעה אל אור בעקבות קשיים נקודתיים עם הבן הבכור, ויכוחים רבים עם שלושת ילדיה ובאופן כללי עם תחושה ש"לא ספרו אותי בבית": "שי השיב לי את השליטה על הנעשה. הוא גם העניק לי יכולת הקשבה אחרת לילדים שלי. הריבים פחתו בצורה משמעותית ולמדתי לא לוותר על עצמי 'למען' הילדים, אלא לפעול ממקום שרואה אותי ואותם. הוא עזר לי לשפר את ההורות ואת התקשורת בתוך הבית בצורה מהותית. זו בעצם שפה חדשה של הקשבה ולא של כוח. וכמו כל שפה, גם זו דורשת תרגול והתמדה, אבל הרווח שהיא מעניקה לכל בני המשפחה הוא עצום".

"פעם היה מקובל להשאיר כל חריקה ביחסים בתוך הבית", מסביר אור, "בין אם זה בין בני הזוג או בין הילדים. היום יש לגיטימציה להגיד שקשה לנו, שזה טוב. עם זאת יש הבדל גדול בין לציין שקשה לבין להתלונן. בטיפולים שלי, אני לא יכול לתת עזרה לאבא או לאמא עד שהם לא מסיימים להתלונן. לפעמים זה נמשך שלוש פגישות ורק אז מתחיל התהליך הטיפולי".

"אני לא גורו"

אור, בן 54, נולד וגדל בקיבוץ בית זרע שבצמק הירדן, בתקופה שעדיין היתה נהוגה בו לינה משותפת. בדיעבד התברר לו שחווית הלינה המשותפת, שנתפסה כנורמלית בתקופה ההיא ובמקום ההוא, היתה טראומטית עבורו. בספרו הוא תוהה "איך מתוך כוונות כל כך טובות (של ההורים) נוצר חורבן כל כך גדול?" "בגיל 28 כבר הבנתי שחייתי בהכחשה רוב חיי כשסיפרתי לכל מי ששאל שלינה משותפת זה כיף", הוא אומר. "הבנתי שהוריי - כמו רוב ההורים בעלי הכוונות הטובות - נתנו לי את מה שהאמינו בו אבל לא את מה שאני ביקשתי לקבל כילד".

הוא למד מוזיקה בבית הספר רימון, ואז עבר לאוניברסיטת בר אילן לתואר שני בקומפוזיציה ומוזיקולוגיה. הלימודים, לדבריו, השרו עליו דיכאון, והוא התקשה להתמודד עם התחרותיות בעולם המוזיקה. אחרי ארבע שנות אקדמיה ושני סמינרים בלבד שנתרו לו להשלמת התואר, בהתייעצות עם המטפלת שלו, צילה פירן קרני ("גם היא נטולת תעודות, מה שהעניק לי השראה", הוא אומר), הוא פרש מהמוזיקה.